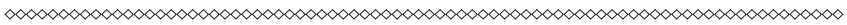

ร้านขายเวลา : นัยแห่ง “เวลา” ที่ยึดโยงกับอารมณ์
และจิตวิญญาณของมนุษย์
The Time Shop: The Implications of “Time”
that are Connected to Human Emotions and Spirits

ศิวกร แรกรุ่น¹ (Siwakorn Raekroon)^{1*}
พัชลินจ์ จินนุ่น² (Patchalin Jeennoon)^{2*}

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้ศึกษาการสร้างความหมายของเวลาในวรรณกรรมเรื่องร้านขายเวลา ผู้ศึกษาพบว่าการเสนอประเด็นเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องเวลาไว้อย่างน่าสนใจ วรรณกรรมเสนอประเด็นเกี่ยวกับความหมายของเวลาที่เลื่อนไหลไว้ในเบื้องต้น โดยเน้นไปที่เวลาทางสังคมซึ่งผูกติดกับความทรงจำ และแบบแผนชีวิตซึ่งนำไปสู่คุณค่า และความสำคัญของเวลาว่าสามารถช่วยสานรอยต่อความทรงจำในสายตระกูล เวลาช่วยเติมเต็มความปรารถนาแห่งชีวิต และเวลาช่วยเยียวยา และปลดปล่อยความทุกข์เศร้า วรรณกรรมเรื่องร้านขายเวลาสร้างความหมายของเวลาว่า เวลา คือ ความทรงจำที่เลื่อนไหล มนุษย์นั้นผูกติดกับความทรงจำทั้งดีและร้าย มนุษย์จึงต้องเรียนรู้การจัดการความทรงจำ

คำสำคัญ : เวลา, อารมณ์, จิตวิญญาณ

¹ นิสิต, สาขาวิชาภาษาไทย หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000, อีเมล : kongsiwakorn119@gmail.com

² รองศาสตราจารย์, ดร., สาขาวิชาภาษาไทย หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000, อีเมล : patchalinj@hotmail.com

¹ Graduate Student, Master of Arts Program in Thai, Faculty of humanities and Social Sciences, Thaksin University, Songkhla, 90000, Thailand, E-mail: kongsiwakorn119@gmail.com

² Assoc. Prof. Dr., Master of Arts Program in Thai, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University, Songkhla, 90000, Thailand, E-mail : patchalinj@hotmail.com

*Corresponding author : E-mail address : kongsiwakorn119@gmail.com

Received: August 2, 2022; Revised: September 27, 2022; Accepted: January 20, 2023

Abstract

This academic paper examines the definition of time in the literature titled “Time Shop”. The authors found that the literature presents an interesting point of view on the concept of time. The literature presents the issue of the meaning of the time elapsed initially. It focuses on social time tied to memories and life patterns. This leads to the value and importance of time as it can help build family memories. Time helps to fulfil the desires of life, and time heals and releases sorrows. The time-shop literature defines the meaning of time as Time is a moving memory. Humans are attached to both good and bad memories. Humans have to learn to manage memory.

Keywords : Time, Emotion, Spirit

บทนำ

สังคมในปัจจุบันมักถูกพูดถึงว่ามีความสะดวกรวดเร็วกว่าทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการคมนาคม การสื่อสาร การค้าขาย และอื่น ๆ อีกมากมาย ด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ทำให้สังคมนั้นก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วด้วยเช่นกัน ในสังคมเช่นนี้ มีการพูดถึงบริบทของเวลาในหลากหลายแง่มุม ด้วยความที่ในอดีตนั้นการกระทำสิ่งใด ก็จะต้องใช้เวลา ต้องรู้จักรอ เช่น การโทรศัพท์หาใครสักคนก็ต้องต่อคิวตู้โทรศัพท์ ไม่มีเครื่องบินที่เราสามารถเดินทางถึงที่หมายไกล ๆ ได้ในเวลาไม่กี่ชั่วโมง เป็นต้น แต่ในปัจจุบันที่เทคโนโลยีก้าวหน้าและตอบสนองแก่ความสะดวกสบายดังกล่าวไปแทบทุกมิติ มนุษย์แทบไม่ต้องรอสิ่งใดอีกต่อไป แต่เรื่องของเวลาก็กังคังเป็นปัญหาสำหรับบางคน บางสถานการณ์ และยังเป็นประโยชน์สำหรับบางคน และบางสถานการณ์อีกด้วย กล่าวว่แม้เทคโนโลยีจะก้าวหน้าเพียงใด ก็ไม่สามารถจะสนองต่อความหมายที่แท้จริงของเวลาได้

เวลาในบางมิติเป็นเวลาที่เราชอบ เพลิดเพลิน เวลาเช่นนี้สร้างภาวะทางจิตใจบางอย่างขึ้น ดังที่รับรู้ได้เมื่อเห็นเวลาในขณะรอ เวลาในสังคมชนบท หรือเวลาขณะที่เป็นทุกข์จะเป็นเวลาที่ยาวนาน ขณะเดียวกันเวลาในบางมิติกลับมีความเร่งรีบรวดเร็ว เวลาเช่นนี้สร้างภาวะทางจิตใจบางอย่างขึ้นต่างกับเวลาในมิติแรก ดังที่รับรู้ได้

เมื่อเห็นเวลาที่กระชั้นชิดตอนทำกิจกรรมที่เร่งรีบ เวลาในสังคมเมือง หรือเวลาขณะที่เป็นสุข อาจกล่าวได้ว่าเวลาของมนุษย์นั้นมีความเลื่อนไหล ไม่มีความหมายที่ตายตัว

เวลาเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับมนุษย์มาตั้งแต่เริ่มต้น และมนุษย์นั้นสามารถบอก และความหมายของเวลาเองได้ Stephan Rechtshaffen (2542 : 6) กล่าวว่า ความรู้เรื่องเวลานั้นเกี่ยวกับการใช้ชีวิตอย่างเต็มพิกัด เมื่อเราต้องทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด เมื่อความเร็วเข้ามาเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในเวลาเช่นนั้น เราสามารถนำความรู้ในการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพออกมาใช้ได้ แต่เมื่อเราสามารถออกมาจากช่วงพิกัดเข้าสู่ช่วงเวลาแห่งความเป็นปัจจุบัน เราก็สามารถที่จะนำความรู้เรื่องเวลานี้มาใช้ประโยชน์ ความรู้ที่จะพาตัวเราให้ห่างออกมาจากเวลาที่เดินไปตามเข็มนาฬิกา เข้าสู่เสรีในการใช้เวลา

ความหมายของเวลานั้นนอกจากจะเลื่อนไหลไม่ตายตัวแล้ว ยังถูกนิยามผ่านสื่ออยู่เสมอและ จากทั้งเพลง ภาพยนตร์ ละคร ซีรีส์ รายการโทรทัศน์ย้อนยุค เป็นต้นหรือมีการเสนอแนวคิดเรื่องเวลาผ่านบทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ หรือผลงานทางวิชาการอื่น ๆ โดยเฉพาะในโลกแห่งสังคมดิจิทัลที่สังคมสมัยใหม่สามารถรับรู้เรื่องราวได้หลากหลาย ดังที่ วิฑิตินันท์ บุญภาพ คอมมอน (2556 : 161) กล่าวว่า สื่อดิจิทัลสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้เกี่ยวกับโลกและการขัดเกลาทางสังคมของเยาวชน โลกของสื่อดิจิทัลสมัยใหม่มีพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาลอันเป็นช่องทางให้พวกเขาแสวงหาและทดสอบตัวตนและอัตลักษณ์ ขณะที่ในวรรณกรรมนั้นเป็นสื่อที่มีการเสนอความหมายที่น่าสนใจเช่นกัน ดังในวรรณกรรมเรื่อง ร้านขายเวลา (시간을 파는 상점 - Time Shop) ของ Kim Seonyoung แปลโดย สุมาลี ศูนย์จันทร์ เป็นเรื่องราวของตัวละครเอกชื่อ แพ็กกอนโจ ที่ได้เปิดร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่อันมีแรงบันดาลใจจากพ่อที่ตายไป พ่อทำอาชีพเป็นนักดับเพลิง มีนิสัยชอบช่วยเหลือผู้อื่น ร้านนั้นมีชื่อว่า ร้านขายเวลา มีเงื่อนไขสำคัญในบริการ คือ ปฏิเสธงานที่เกินกำลังความสามารถของตัวเอง เลือกรับเฉพาะงานที่เสียค่าใช้จ่ายของลูกค้า และจะต้องเป็นงานที่สามารถทำให้เวลากลายเป็นเงินได้จริง ร้านขายเวลามีค่าประกาศเกี่ยวกับหน้าเว็บเพจที่ตั้งคำถามกับความหมายของเวลา โดยไมเคิล ฟาราเดย์ นักฟิสิกส์ชาวอังกฤษที่เคยถามใครสักคนไว้

บนโลกใบนี้...

สิ่งที่ยาวที่สุด ขณะเดียวกันก็สั้นที่สุด

สิ่งที่รวดเร็วที่สุด ขณะเดียวกันก็ช้าที่สุด

สิ่งที่แบ่งได้เล็กที่สุด ขณะเดียวกันก็ขยายได้ยาวที่สุด

สิ่งที่ดูไม่สลักสำคัญที่สุด ขณะเดียวกันก็ทิ้งความเสียหายไว้มากที่สุด

หากไร้สิ่งนั้น ก็ไม่อาจทำอะไรได้

สิ่งที่กลืนกินสิ่งเล็กน้อยทั้งหมดเข้าไป

แล้วใช้ชีวิตและจิตวิญญาณให้แก่สิ่งที่ยิ่งใหญ่

สิ่งนั้นคืออะไร

ขอเชิญทุกท่าน

เข้าสู่ “ร้านขายเวลา”

สถานที่รับฟังคำขอพิเศษจากคุณ

(ร้านขายเวลา : 37)

แพ็ก่อนใจขึ้นคำประกาศดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังใช้นามแฝงในการสนทนาว่า โครนอส ซึ่งเป็นเทพผู้ควบคุมเวลาในเทพนิยายกรีก เรื่องราวในวรรณกรรมได้พยายามแสดงให้เห็นความหมายของเวลาในแง่มุมต่าง ๆ ผ่านการสร้างสถานการณ์ในเรื่อง และทรรศนะของตัวละครเอง มีการเสนอประเด็นเกี่ยวกับการออกแบบเวลา การเฝ้ารอเวลา การเสียดายเวลา ซึ่งล้วนนำไปสู่การเสนอความหมายที่แท้จริงของเวลาทั้งสิ้น วรรณกรรมเรื่องนี้มีการพยายามให้ความหมายของเวลาที่น่าสนใจทั้งความหมายที่พยายามนำเสนอ และการเล่าเรื่องเพื่อการนำเสนอความหมายดังกล่าว ผู้ศึกษาพบว่า มีการศึกษาวรรณกรรมด้วยแนวคิดเรื่องเวลาอยู่บ้าง คุณค่าของเวลาในอิสลาม (2561) ของ มุฮัมมัด เหล็ลมกุล ศึกษาคุณค่าของเวลาที่ปฏิสัมพันธ์อยู่กับมนุษย์ พื้นที่และเวลาใน ลิลิตนิทราชาคริต : ลักษณะและความสำคัญ (2563) ของ ศรัณย์ภัทร์ บุญชุก ได้ศึกษาพื้นที่และเวลา เพื่อวิเคราะห์ความสำคัญดังกล่าว ในตัวบทวรรณคดีเรื่อง ลิลิตนิทราชาคริต ซึ่งเป็นการศึกษาเวลาในแง่ของเวลาและสถานที่อันเป็นองค์ประกอบทางวรรณกรรม ยังไม่ได้มีการศึกษาแนวคิดเรื่องเวลาผ่านตัวบทวรรณกรรมที่อิงอยู่กับการสร้างความหมายมากนัก ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาวรรณกรรมเรื่องร้านขายเวลาในหัวข้อการสร้างความหมายของเวลาในวรรณกรรมต่อไป

แนวคิดเรื่องเวลา

มีการเสนอแนวคิดเรื่องเวลาอย่างเป็นระบบ โดยมักมีการมองเวลาเป็น 2 วิธี คือ รูปแบบของเวลา และมิติของเวลา

กาญจนา แก้วเทพ (2557 : 540) กล่าวว่า รูปแบบของเวลา (shape-form of time) เป็นประเด็นที่น่าสนใจ เพราะแต่ละสมัย และแต่ละวัฒนธรรม มนุษย์มีสำนึกของเวลาในรูปแบบต่างกัน ดังเช่นในสังคมจารีต มนุษย์นำเอาฤดูกาลเก็บเกี่ยว มาเป็นระบบคิดในการมองเวลาเป็นแบบวงเกลียว (cyclical) หรืออาจเรียกว่าเป็นวัฏจักรที่มีการหมุนวนซ้ำไปมาเรื่อย ๆ แต่เมื่อเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ การมองโลกแบบวิทยาศาสตร์ทำให้การมองเวลาเป็นเส้นตรง (linear) ไปข้างหน้า ดังเช่นที่มักมีคำกล่าวว่า ชีวิตต้องพุ่งไปข้างหน้าเรื่อย ๆ ไม่มีการถอยหลังกลับ เมื่อมนุษย์มีสำนึกของเวลาในรูปแบบแตกต่างกัน ทำให้แต่ละสังคมมีวิถีคิดและวิถีปฏิบัติต่างกัน หากเชื่อว่าเวลาเป็นวัฏจักร สังคมนั้น มักเน้นการรักษา แต่ถ้าเชื่อว่าเวลาเป็นเส้นตรง สังคมนั้นกลับเน้นการพัฒนา

ขณะเดียวกัน อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2562 : 125) ได้เสนอเวลา 2 ลักษณะไว้ ลักษณะแรก การมองเวลาในลักษณะก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ จากวันนี้เป็นพรุ่งนี้ มะรืน สัปดาห์ ปีหน้า ศตวรรษหน้า หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการมองเวลาเหมือนเส้นตรง ลักษณะที่สองคือการมองเวลาเป็นเหตุการณ์ การมองแบบนี้พบได้มากในจำนวนไทยที่เราเคยชิน เช่น “เพล” ความหมายของ “เพล” ไม่ใช่ขณะที่เข็มนาฬิกาชี้เลข 11 นาฬิกา แต่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้คน มีลักษณะหมุนเวียนย้อนกลับมาเริ่มต้นใหม่ไม่มีที่สิ้นสุด อาจกล่าวได้ว่าเป็นการมองเวลาเหมือนวงกลม

ส่วนประเด็นมิติของเวลา กาญจนา แก้วเทพ (2557 : 537) กล่าวว่า เวลาอาจทำให้นักถึงการแบ่งช่วงขณะหนึ่ง ๆ เป็นวินาที นาที ชั่วโมง ฯลฯ ซึ่งความคิดดังกล่าวเป็นเวลาที่มาพร้อมกับวิถีคิดแบบวิทยาศาสตร์ หรือเวลาตามนาฬิกา (Clock time) แต่เวลาไม่ได้มีเพียง มิตินี้มีมิติเดียว เวลายังมีมิติด้านจิตวิทยาที่สัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึก ที่สำคัญ คือ เวลาทางสังคม (Social time) มิติ ความหมายของเวลาทางสังคมนี้ มองเวลาเป็นสัญลักษณ์ ตลอดจนการให้คุณค่าแก่เวลา บทบาทของเวลา และ ทำที่ต่อเวลาของแต่ละกลุ่มคนหรือสังคม

Benjamin Franklin เขียนไว้ว่า เวลา คือ “สิ่งที่ชีวิตสร้างขึ้นมาจากมัน” แต่เวลาที่เราดำรงชีวิตอยู่จริงใช้เวลาเดียวกับที่เราดูนาฬิกาหรือไม่ บางทีก็ดูเหมือนว่าเวลาหมดไปอย่างรวดเร็ว บางทีเวลาก็ดูยืดยาวไม่สิ้นสุด แต่ตลอดเวลาเหล่านั้น เข็มยาวเดินด้วยความเที่ยงตรงสม่ำเสมอเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง จึงดูคล้ายน่าจะมีเวลาอีกประเภทหนึ่ง เวลาแบบที่สองที่เกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับเวลาบนนาฬิกานั้นคือเวลาที่เกิดจากภายในตัวเรา เวลาภายในปฏิบัติตามกฎอันน่าพิศวงของมันเอง ทำไมเวลาอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่น่าพิศมัย เวลาถึงดูเหมือนยาวนานทรมานใจ แต่ช่วงเวลาสนุกสนานกลับผ่านไปอย่างรวดเร็ว ทำไมเรามักรู้สึกไม่มีสมาธิในยามที่ต้องการสมาธิ ทำไมชีวิตผ่านไปเร็วขึ้นเมื่อเราอายุมากขึ้น (Stefan Klein : 11)

อาจกล่าวได้ว่ามนุษย์มองเวลาเป็น 2 รูปแบบ คือเวลาแบบเส้นตรง และเวลาแบบวงกลม ขณะที่มิติของเวลานั้นมี 2 มิติ คือ เวลาตามนาฬิกา และเวลาทางสังคม โดยในวรรณกรรมเรื่องร้านขายเวลา มีการเสนอความหมายของเวลาทั้งรูปแบบของเวลา และมิติของเวลา โดยมีการสร้างความหมายมิติของเวลาทางสังคม (เวลาภายใน) เป็นประเด็นหลักของเรื่อง

การสร้างความหมายเกี่ยวกับเวลา

วรรณกรรมเรื่องร้านขายเวลา สร้างความหมายเกี่ยวกับรูปแบบของเวลาเป็นส่วนแรก ๆ ของเรื่องเพื่อปูความเข้าใจพื้นฐานของผู้อ่าน

1. รูปแบบของเวลาในเรื่องเล่า

วรรณกรรมร้านขายเวลาได้เสนอความหมายของเวลาไว้ทั้ง 2 มิติ ได้แก่ เวลาตามนาฬิกา และเวลาทางสังคม แพ็กคอนใจได้พบกับตัวละครลูกค้าได้เข้ามาพูดคุยสนทนาด้วย ผ่านช่องสนทนาในเพจ ตัวละครลูกค้าเป็นเด็กป. 6 ชื่อไอริน หลังจากดูนิทานเรื่อง สวนเที่ยงคืน ก็มีข้อสงสัยบางอย่างจึงมาถามแพ็กคอนใจ ซึ่งสวมบทเป็นโครอนอสอยู่

ไอริน : พี่คะ หนูอยู่ ป. 6 ค่ะ หนูสงสัยเกี่ยวกับเวลา หนูได้ดูนิทานเรื่อง สวนเที่ยงคืน ในนิทานเรื่องนั้นมีเวลาสิบสามนาฬิกาดอนกลางคืนด้วยคะ ในเรื่องบอกว่านาฬิกาตั้งพื้นตีบอกเวลาสิบสามครั้ง หนูอยากรู้ว่าเวลาสิบสามนาฬิกาดอนกลางคืนมีจริงไหมคะ ^^;

(ร้านขายเวลา : 39)

คำถามของไอริน นำไปสู่การสร้างความหมายสำคัญประการหนึ่งของเวลาในเบื้องต้น คือ เวลามีความเลื่อนไหล ไม่ตายตัว

เวลาสืบสวนนาฬิกาจะต้องมีอยู่จริง ๆ แน่จะ เพราะสิ่งที่ถูกเรียกว่า เวลาเป็นเหมือนกับข้อตกลงที่มนุษย์กำหนดขึ้นภายหลัง ไม่ใช่สิ่งที่ถูกกำหนดไว้ตั้งแต่แรก จะบอกว่าเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดขึ้นเพราะความจำเป็นของมนุษย์ก็ได้ ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นในหนึ่งวันก็อาจไม่จำเป็นต้องมีสี่สิบสี่ชั่วโมงเสมอไปก็ได้เนี่ยนา อาจมีสี่สิบห้าชั่วโมง หรือสามสิบ ชั่วโมงก็ได้

(ร้านขายเวลา : 41)

ความคิดดังกล่าวเป็นข้อเสนอเกี่ยวกับการนิยามความหมายของเวลาเบื้องต้นที่สังคมทั่วไปพอจะเข้าใจอยู่บ้าง เวลาไม่ได้เป็นสิ่งที่แข็งที่หรือตายตัว หากแต่มีความเลื่อนไหลได้ จากนั้น แพ้ก็สนใจจึงสร้างความหมายเกี่ยวกับเวลาเพิ่มเติมขึ้นในสถานการณ์เดิม

โครนอส : พี่คิดว่าเวลาของเราในโลกแห่งความเป็นจริง นอกจากจะมีรูปแบบที่นาฬิกาใช้แยกแยะได้แล้ว ยังมีเวลาในรูปแบบที่นาฬิกาใช้แยกแยะไม่ได้อีกด้วย เช่น จินตนาการหรือความทรงจำ จะเห็นว่าเราใช้นาฬิกาในโลกแห่งความเป็นจริงแยกแยะสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ แต่เรายังเรียกช่วงเวลาเหล่านั้นออกมาได้ อิม...มีคำกล่าวที่อาจจะฟังเข้าใจยากสักหน่อยว่า “หากเราปรารถนาที่จะหยุดนิ่งอยู่ตรงนั้นและในเวลานั้น เวลาจะทำให้คุณถอยไปข้างหลัง”

(ร้านขายเวลา : 41)

แพ้ก็สนใจสร้างความหมายของเวลาว่า เวลานั้นมีสองรูปแบบ คือ เวลาตามนาฬิกา และเวลาทางสังคม ซึ่งจะเน้นไปที่เวลาทางสังคมที่ถูกสร้างความหมายว่าเวลาผูกติดกับความทรงจำ และแบบแผนชีวิตของมนุษย์

2. เวลาทางสังคม

วรรณกรรมเรื่องร้านขายเวลาได้เน้นประเด็นเกี่ยวกับเวลาทางสังคม ด้วยมิติของเวลาดังกล่าวนั้นเชื่อมโยง และผูกติดอยู่กับความทรงจำ อันเป็นประเด็นสำคัญของเรื่อง

2.1 เวลาผูกติดกับความทรงจำของมนุษย์

แพ็กอนใจเสนอว่าเวลาผูกติดกับความทรงจำของมนุษย์ เธอพยายามแสดงความเข้าใจว่าเวลาที่ผูกติดกับความทรงจำเป็นแรงขับเคลื่อนมนุษย์

จินตนาการ ความทรงจำ การจดจำ แม้ว่าสิ่งเหล่านี้ไม่ได้เกิดอยู่ตรงหน้าเรา แต่เห็นได้ชัดว่าสิ่งเหล่านี้ ขับเคลื่อนตัวเราในปัจจุบัน เพราะมีสิ่งเหล่านี้จึงอยู่ ณ ที่แห่งนี้ เวลานี้

(ร้านขายเวลา : 41)

แพ็กอนใจให้ความหมายของเวลาทางสังคมไว้ว่า เวลาทางสังคมนั้นผูกติดกับความทรงจำของมนุษย์ และความทรงจำนั้นสะสม เพิ่มพูนอยู่ในตัวตนของมนุษย์ เพื่อขับเคลื่อนตัวตนดังกล่าวในขณะปัจจุบัน

ไอริน : หนูเคยกินซุปรสหาร่ายแล้วอ้วกตอนเด็ก ๆ หลังจากนั้นหนูไม่กินซุปรสหาร่ายอีกเลยถ้าอย่างนั้นการที่หนูไม่กินซุปรสหาร่ายอีกเลยก็เป็นเพราะช่วงเวลาตอนนั้นใช่ไหมคะ

(ร้านขายเวลา : 41)

คำถามของไอริน เป็นการเริ่มต้นของการสร้างความหมายของความทรงจำเพิ่มเติมว่า ขณะเดียวกันความทรงจำที่ไม่ดีนั้นก็ผูกติดกับมนุษย์เช่นกัน และส่งผลต่อตัวตนมนุษย์ในปัจจุบัน

โครนอส : ใช่แล้วจะ เวลานั้น ไม่ใช่สิ่งที่ผ่านไปไกลไปอย่างเดียวหรอกนะ บางทีมันอาจจะสะสมอยู่ที่ตัวเราเป็นชั้น ๆ สิ่ง ไอรินพูดถึงก็คือการจดจำ แต่เราอาจมีเวลาออกเหนือจากเวลาสิบสามนาฬิกาอยู่ในจินตนาการของเราอีกก็ได้ อาจเป็นเพียงฝันในช่วงข้ามคืน แต่เมื่อเวลาผ่านไปหกสิบปีหรือหนึ่งร้อยปี ก็ทำให้คนหนุ่มสาวกลายเป็นคนชราขึ้นมาจริง ๆ ก็ได้

(ร้านขายเวลา : 42)

แพ็ก่อนใจเสนอให้เห็นว่าเวลาผูกติดกับความทรงจำของมนุษย์ ทั้งในแง่ของความทรงจำที่ดี และไม่ดี ล้วนนำไปสู่การต่อเติมตัวตน เป็นรากฐาน และแรงขับเคลื่อนของตัวตนมนุษย์ในขณะปัจจุบัน การให้ความหมายดังกล่าวเป็นการเปิดประเด็นเพื่อนำไปสู่การสร้างความหมายอื่น ๆ ต่อไปในวันพรุ่งนี้

2.2 เวลาผูกติดกับแบบแผนชีวิต

หลังจากมีการเสนอเวลาทางสังคมแล้ว แพ็ก่อนใจยังอธิบายการหยิบเอาเวลาในขนาดความยั้งปัจจุบัน ซึ่งได้ยกตัวอย่างเอาสถานการณ์ทั่วไป แล้วนำมาอธิบายเพื่อสร้างความหมายของเวลา

หมายความว่าเราสามารถเรียกเวลาในขนาดมาได้นะสิ ยกตัวอย่างเช่น หากคาดเดาว่าตอนพี่อายุสี่สิบปี พี่จะต้องกำลังทำบางสิ่งบางอย่างอยู่อย่างแน่นอน หากคิดและกระทำก็เท่ากับว่าพี่ได้นำเวลาในขนาดความยั้งปัจจุบันมาใช้หรือ

(ร้านขายเวลา : 42)

แพ็ก่อนใจพยายามแสดงให้เห็นว่า แม้อินทาคจะเป็นสิ่งเกินคาดเดา เต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลง และไม่แน่นอน แต่มนุษย์สามารถเห็นแนวโน้มบางอย่างในปัจจุบันที่ทำให้มองเห็นความเป็นไปได้ในอนาคต เป็นการคาดการณ์โดยนำอนาคตมาแสดง เพื่อให้เห็นแนวทางสำหรับปัจจุบัน ขณะเดียวกันก็มีการเสนอความทรงจำของเวลาในอดีต ที่มีผลกระทบต่อมนุษย์เช่นเดียวกับอนาคต

หากนำเจ้าจิ้งเหลนมาวางบนฝ่ามือ แล้วลองสังเกตดู จะเห็นว่าจิ้งเหลนดูเหมือนนูนขึ้นมาในชุดเทลโค้ต (Tailcoat) เลยละ ซ่า ๆ พวกจิ้งเหลนนะ หากเราจับมัน มันก็จะสะบัดหางตัวเองออกแล้ววิ่งหนีไป บางครั้งจึงเห็นพวกมันหายเข้าไปหลบอยู่ตามซอกหินได้ในชั่วพริบตา โดยเหลือทิ้งไว้เพียงหางอยู่บนมือของเรา เวลา ก็เหมือนกับหางของเจ้าจิ้งเหลน เหตุการณ์ที่เรากำลังเผชิญอยู่คือตัวของเจ้าจิ้งเหลน ที่หายวับไปโดยเราไม่รู้ตัว เหลือทิ้งไว้เพียงร่องรอยและความทรงจำคล้ายกับหางของเจ้าจิ้งเหลน ซึ่งร่องรอยและความทรงจำเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อเราในปัจจุบัน

(ร้านขายเวลา : 42)

แต่ก็สนใจเสนอผลกระทบของอดีตโดยยกตัวอย่างจิ้งเหลนบนฝ่ามือ จิ้งเหลนที่หายวับไปยังชอกหิน คือเวลาแบบเส้นตรงหรือวงกลมที่ผ่านไป ขณะที่ทางของจิ้งเหลนคือร่องรอยของเวลาที่ถูกหรือมิติของเวลาทางสังคมที่เรียกว่าความทรงจำ ร่องรอยและความทรงจำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อมนุษย์ในปัจจุบัน แต่ก็สนใจเสนอผลกระทบของความทรงจำว่าจะทิ้งร่องรอยเอาไว้เพื่อเป็นหลักฐานว่าสิ่งใดเคยมีอยู่ เวลาที่สิ่งใดไว้ เป็นการเสนอว่าเวลาผูกติดกับแบบแผนชีวิต

คุณค่า และความสำคัญของเวลา

ในวรรณกรรมเรื่องร้านขายเวลา ประเด็นของเวลาที่ผูกติดกับความทรงจำ ชัยพร วิชชาวุธ (2520 : 71) กล่าวว่า ถ้าสิ่งใดอยู่ในความจำระยะสั้นเป็นระยะเวลาที่ยังนาน สิ่งนั้นก็มีโอกาสฝังตัวในความจำระยะยาว ถ้าเราจำสิ่งใดได้ในความจำระยะเวลายังนาน สิ่งนั้นก็มีโอกาสฝังตัวในความจำระยะยาว ถ้าเราจำสิ่งใดไว้ในความจำระยะยาวสิ่งนั้นก็ติดอยู่ในความทรงจำตลอดไป

วรรณกรรมเรื่องร้านขายเวลา นอกจากเสนอความหมายของเวลาที่ผูกติดกับความทรงจำแล้ว ยังเสนอให้เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของเวลา โดยเริ่มจากการเสนอตำนานปรัมปราที่สามารถทำให้ตัวละครนั้นมีชีวิตอยู่ในความทรงจำของผู้อื่นได้

โครนอส : เคยสังเกตไหมว่าตัวเอกในเรื่องเล่าปรัมปราไม่ค่อยตาย ซึ่งประหลาดมาก เรื่องเล่ามักจบด้วยประโยคว่า จากนั้นก็ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขตราบชั่ววันจันทร์ หรือใช้ชีวิตเช่นนั้นต่อไปตราบนานแสนนาน หรือและยังคงอาศัยอยู่ในบ่อน้ำตราบจนทุกวัน ประมาณนี้เสมอ เพราะการที่จดจำว่าตัวเอกในเรื่องเล่าปรัมปราเหล่านั้นมีชีวิตในวันจันทร์ ทำให้คิดว่าแม้เวลาจะผ่านเลยมาหลายร้อยปีแล้ว ตัวเอกเหล่านั้นก็ยังคงใช้ชีวิตอย่างมีความสุขที่ไหนสักแห่ง เหมือนกับทางของจิ้งเหลนที่ถูกตัดทิ้งอยู่บนฝ่ามือของพี่ไม่หายไ้ไหน

(ร้านขายเวลา : 43)

ตัวอย่างที่แพ็ก่อนใจยกมาให้ไอรินเห็น แสดงถึงความสำคัญของชีวิตภายใต้ร่องรอยแห่งเวลา การที่ตัวละครในเทพนิยาย นิทานปกรณัม ตำนาน เรื่องเล่า ไม่แสดงตอนจบที่เป็นจุดสิ้นสุดของเรื่องนั้นทำให้ผู้ฟังรู้สึกได้ว่าเรื่องเล่า เป็นเรื่องร่วมสมัย

และตัวละครอาจยังมีชีวิตอยู่ การเสนอตำนานดังกล่าวชี้ให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของเวลาที่ส่งผลต่อตำนานนั้น ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจเบื้องต้นก่อนจะนำไปสู่การเสนอประเด็นดังกล่าวในวรรณกรรมต่อไป

1. เวลาช่วยสานรอยต่อความทรงจำในสายตระกูล

วรรณกรรมเรื่องร้านขายเวลา เป็นเรื่องราวของแพ็กอนใจ ที่เปิดร้านขายเวลา ในอินเทอร์เน็ต โดยเธอได้รับแรงบันดาลใจมาจากพ่อ ผู้ที่ไม่ปรากฏในเรื่องเนื่องจากเสียชีวิตไปแล้วจากอุบัติเหตุ อุบัติเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นจากที่คนอื่นสร้างขึ้น “พ่อของอนใจออกเดินทางไปยังจุดเกิดเหตุเพลิงไหม้ แล้วไม่ได้กลับบ้านอีกเลยชั่ววันจันทร์ เพียงเพราะคนขับรถเร็วเกินกำหนด” (ร้านขายเวลา : 18) อุบัติเหตุดังกล่าวเชื่อมโยงไปถึงแนวคิดเรื่องเวลา ความต้องการที่เดินทางอย่างรวดเร็วเพื่อให้เวลาไม่สูญหายไปอย่างเปล่าประโยชน์ของคนขับรถคู่อุทธานั้น ได้พราวเวลาที่มีอยู่ของพ่อเธอไป และได้พราวเวลาที่มีร่วมกันของครอบครัวแพ็กอนใจไปด้วย

สมัยที่พ่อเป็นพนักงานดับเพลิง มีโปรแกรมที่ให้พนักงานทุกคนได้เขียนจดหมายสั่งเสียไว้ล่วงหน้าระหว่างฝึกอบรม เป็นการคาดการณ์อนาคตของหน่วยงานดับเพลิงถึงความไม่แน่นอนในชีวิตเจ้าหน้าที่ จึงเกิดโปรแกรมการเขียนจดหมายล่วงหน้าเอาไว้

สมัยเป็นพนักงานดับเพลิง พ่อได้เขียนจดหมายสั่งเสียไว้ให้อนใจ ตอนนั้นมีโปรแกรมฝึกที่ให้พนักงานดับเพลิงเขียนจดหมายสั่งเสียไว้ล่วงหน้าระหว่างฝึกอบรมด้วย และจดหมายฉบับนั้นได้กลายเป็นจดหมายสั่งเสียของพ่อจริง ๆ

(ร้านขายเวลา : 21)

โปรแกรมการเขียนจดหมายสั่งเสียระหว่างอบรม เป็นความพยายามของมนุษย์ที่จะฝากร่องรอยแห่งกาลเวลาไว้กับบุคคลสำคัญ เป็นการดึงเวลาอนาคตอันมีความเสี่ยงมาแสดงในปัจจุบัน เพื่อตีแผ่ความรู้สึกส่งต่อให้ครอบครัว จดหมายสั่งเสียจึงเป็นอุดมคติของพ่อที่พยายามจะสร้างตัวตนในอนาคตของแพ็กอนใจ

เนื้อหาในจดหมายของพ่อแพ็กอนใจ มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับแนวคิดเรื่องเวลา ผ่านคำร่ำลาให้ แพ็กอนใจ เพื่อสร้างการตระหนักถึงตัวตนของพ่อเมื่อได้จากโลกนี้ไปแล้ว มีการพูดถึงความทรงจำ ที่พ่อต้องการดำรงอยู่ในนั้น

หากอนใจของพ่อได้อ่านจดหมายฉบับนี้เร็วกว่าที่พ่อคิดไว้
 พ่อขอให้อนใจจดจำไว้ว่า
 พ่ออยากเป็นพ่อที่สนุกสนานในความทรงจำของอนใจ
 แต่มันไม่เป็นอย่างที่พ่อหวัง

(รอ่านขายเวลา : 20)

พ่อแสดงความคาดหวังว่า ในความทรงจำอันเป็นร่องรอยของเวลาของ แพ็กอนใจนั้น พ่อจะถูกจดจำในภาพที่เป็นคนสนุกสนาน สร้างความสุขให้ลูกสาวมากกว่าจะเห็นความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานหนักงานดับเพลิง หรือความโศกเศร้า ขณะที่พ่อจากไป นอกจากนั้นแล้ว พ่อยังสั่งเสียให้ลูกสาวจดจำตนในฐานะนักดับเพลิงที่ช่วยเหลือผู้อื่น อันเป็นอุดมคติสำคัญของพ่อ

ในฐานะนักผจญเพลิง และเวลาไม่อาจหวนคืน
 พ่ออธิษฐานขอให้เป็นที่จดจำในฐานะนักผจญเพลิงที่ช่วยเหลือผู้อื่นอย่างสุดความสามารถ แม้หนึ่งชีวิตก็ไม่อาจ
 ปล่อยให้เขาทุกข์ทรมาน

(รอ่านขายเวลา : 20)

พ่อพยายามเน้นย้ำการจดจำตัวตนแก่แพ็กอนใจนอกจากในฐานะของพ่อที่สนุกสนานแล้ว ยังเป็นฐานะพ่อที่เป็นนักผจญเพลิงผู้ช่วยเหลือผู้อื่น ภาพจำของพ่อในสองกรณีนี้เป็นสิ่งที่พ่อเน้นย้ำให้อนใจจดจำ อันเป็นอุดมคติของพ่อทั้งความภาคภูมิใจในตัวตน และการส่งต่ออุดมคตินี้สู่อนาคต คือ แพ็กอนใจ ด้วยความเข้าใจของพ่อเกี่ยวกับการย้อนเวลากลับไปแก้ไขอดีตไม่ได้ และพ่อภาคภูมิใจกับปัจจุบัน พ่อจึงเลือกที่จะถ่ายทอดแง่มุมดังกล่าวออกมา

ขณะเดียวกัน พ่อก็เสนาอุมดมองแนวคิดเรื่องเวลา กับการตัดสินใจของมนุษย์ อันเป็นการตีความที่นอกเหนือจากเนื้อหาในจดหมายที่สั่งสอนลูกสาวผ่านจดหมายลา

พ่อขอให้สนใจจำว่าเส้นทางที่พ่อเลือก

คือเส้นทางที่ดีที่สุดที่พ่อเลือกได้

แม้เส้นทางนี้จะเป็นเส้นทางสุดท้ายของพ่อก็ไม่เสียใจ และ
พร้อมน้อมรับด้วยความยินดี

(ร้านขายเวลา : 20)

เนื้อความดังกล่าว นอกจากจะเสนอว่าไม่ควรเสียดายการตัดสินใจที่ผ่านมา
ยังทำให้เห็นว่าเวลาในอดีตกับปัจจุบันนั้น สถานการณ์และบริบทที่ต่างกันล้วนทำให้
การตัดสินใจของมนุษย์ต่างกัน จะไม่สามารถเทียบกันได้ว่าหากมีโอกาสจะย้อนเวลา
เพื่อเลือกตัดสินใจใหม่ในบริบทนั้น ๆ การเชื่อมั่น และตัดสินใจอย่างรอบคอบเป็นสิ่ง
ที่ทำได้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ในบริบทของเวลาหนึ่ง ๆ กล่าวได้ว่า ในเมื่อไม่มีใครล่วง
รู้อนาคต ความจริงในปัจจุบันจึงเป็นผลพวงของอดีตอันหลีกเลี่ยงไม่ได้

สุดท้ายพ่อของแพ็กอนใจก็เสนอความสวยงามของปัจจุบันอันเต็มไปด้วยความ
ความใฝ่ฝัน ความหวังที่ผ่านสถานการณ์ในอดีตมา เป็นบทสรุปเกี่ยวกับปัจจุบันที่
พ่อพยายามสื่อสารกับแพ็กอนใจ

คงเพราะชีวิตคือการอยู่กับช่วงเวลา “ปัจจุบัน” ชีวิตถึง
ได้งดงาม และน่าเสียดายไปพร้อมกัน ไม่มีสิ่งใดเป็นนิรันดร์ พ่อขอให้
อนใจยอมรับว่าพ่อแค่จากไปเร็วกว่าคนอื่น และหวังว่าอนใจจะไม่
โศกเศร้ากับการจากไปของพอนานเกินไป

(ร้านขายเวลา : 20)

พ่อเสนอว่าปัจจุบันเป็นสิ่งที่คู่ควรแก่การให้ความสำคัญมากที่สุด แม้ว่าจะ
ผูกติดอยู่กับอารมณ์ความรู้สึกที่เสียดายวันเวลาในอดีตอันเป็นร่องรอยแห่ง
ความทรงจำ แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่เลี่ยงไม่ได้ นอกเหนือไปจากนั้น ควรยอมรับปัญหาที่
เกิดขึ้นและก้าวผ่านไป และในวันหนึ่งก็ควรตระหนักถึงมุมมองต่อปัจจุบันดังที่
กล่าวมา สิ่งนี้คือพรตนะของพ่อที่สั่งเสียไว้กับแพ็กอนใจผ่านจดหมายสั่งเสีย

จะเห็นว่าเนื้อความในจดหมาย นอกเหนือจากการสั่งลา แสดงความรักที่พ่อบรมิตต่อลูกสาวแล้ว พ่อพยายามเน้นย้ำเรื่องตัวตนของตนที่เป็นอยู่เสมอมาทั้งการเป็นพ่อที่ดี สนุกสนาน และเป็นนักผจญเพลิงที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น สิ่งดังกล่าวไม่ใช่การเสนอตัวตนเพียงอย่างเดียว แต่เพื่อสานตัวตนผ่านรอยต่อความฝันในสายตระกูล ให้แก๊กอนใจได้เรียนรู้ต่ออุดมคตินั้น พ่อแสดงอุดมคติของตนเพื่อส่งให้แก๊กอนใจมีโอกาสเลือกเพื่อได้รับช่วงต่อ ไม่ใช่การบังคับหรือชี้แนะ แต่เป็นการแสดงให้เห็นทางเลือกที่สวยงาม ผ่านสิ่งที่แก๊กอนใจเห็นในตัวพ่อเสมอมา การที่ชีวิตพ่อเต็มไปด้วยความเสี่ยง พ่อถ่ายทอดอุดมคติของตนผ่านการเขียนจดหมายสั่งเสียดวงหน้า สู่แก๊กอนใจ ซึ่งภายหลังแก๊กอนใจก็ได้รับความคิดเชิงอุดมคติจากพ่อ โดยเฉพาะอุดมคติเรื่องของการช่วยเหลือผู้อื่น และศึกษาเรื่องเกี่ยวกับเวลามากขึ้น จนเป็นแรงบันดาลใจให้กับแก๊กอนใจเปิดร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ชื่อร้านขายเวลา

2. เวลาช่วยเติมเต็มความปรารถนาแห่งชีวิต

หลังจากที่แก๊กอนใจเปิดร้านขายเวลา เรื่องราวดำเนินมาถึงตอนบุรุษไปรษณีย์แห่งดินแดนสวรรค์ เป็นตอนที่แก๊กอนใจต้องทำหน้าที่เป็นบุรุษไปรษณีย์ เธอไม่สบายใจที่จะทำภารกิจนี้ เพราะคิดว่าอาจเป็นงานที่ถูกหลอกให้ไปสร้างความเป็นป่วนแทนผู้จ้างเอง จนภายหลัง เธอก็ได้สนทนากับผู้จ้าง

ทันใดนั้นก็ได้รับคำตอบกลับมาว่า “ฉันปรารถนาอย่างยิ่งยวดที่จะจุดรั้งเวลาไว้อีกสักกนิດ” คำว่าปรารถนาอย่างยิ่งยวดทำให้หัวใจของอนใจไหววูบ แต่ก็ยังไม่หายกังวลจนกระทั่งอนใจได้รับจดหมายทั้งหมดของลูกค้าทางไปรษณีย์ พ่ออนใจได้เห็นจดหมายที่ลงชื่อผู้ส่งว่า “ดอกหญ้าอิสระ” อนใจก็เริ่มวางใจในกล่องพัสดุบรรจุจดหมายปิดผนึกหลายฉบับพร้อมดอกไม้ทับแห่งหลากสี

(ร้านขายเวลา : 95)

จุดประสงค์ของดอกหญ้าอิสระนั้นมีนัยสำคัญอย่างยิ่ง เป็นการเกริ่นถึงเรื่องราวที่กำลังจะเกิดหลังจากนี้ การจุดรั้งเวลานั้น อาจตีความได้หลายความหมาย ซึ่งเปิดพื้นที่ให้ผู้อ่านตีความการจุดรั้งเวลาของตน เพื่อจะได้เฉลยและแสดงให้เห็นในภายหลังว่า การจุดรั้งเวลาของดอกหญ้าอิสระนั้นเป็นอย่างไร มีคุณค่าและความสำคัญอย่างไร เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับจุดรั้งเวลาในความหมายของผู้อ่าน

จดหมายของดอกหญ้าอิสระที่ฝากแพ็กอนใจส่งมีหลายฉบับ จำชื่อและลำดับการส่งที่ต่างกัน ชื่อของผู้รับก็แปลกกว่าชื่อคนทั่วไป ได้แก่ เจนเทียนา, แดนดีไลออน, ฟอว์เกตมินอด, อาซาเลีย, มาซัส, เฮปปาดิกา, เจฟเฟอริโซเนีย, มุกเดเมีย รอสซี, ฟิงค์มอส ฟลอกซ์ เป็นต้น โดยเธอต้องส่งจดหมายเดือนละสองครั้งในการเดินทางที่ยากลำบากพอสมควร จดหมายทุกฉบับแนบไปด้วยดอกไม้แห้งต่างชนิดกัน จนแพ็กอนใจเดินทางไปส่งจดหมายฉบับที่ห้า

เด็กผู้หญิงตัวเล็กกำลังนั่งเท้าคางอยู่ข้างตู้รับจดหมาย ในการส่งจดหมายทั้งสี่ฉบับที่ผ่านมา อนใจยังไม่เคยพบใครที่หน้าห้องสมุดเลยสักครั้ง เด็กคนนี้ใช่มาซัสหรือเปล่านะ อนใจรู้สึกถึงเลขทะเบียนเข้าใกล้ตู้รับจดหมาย แต่คุณดอกหญ้าอิสระก็ไม่ได้สั่งให้ส่งแบบลับ ๆ แต่การมอบหมายงานนี้ให้กับร้านขายเวลา ก็แสดงชัดเจนแล้วว่าเป็นความลับ

(ร้านขายเวลา : 96)

แพ็กอนใจได้เข้าไปพูดคุยกับเด็กหญิงที่นั่งอยู่ข้างตู้ไปรษณีย์ ได้ความว่ามานั่งรอจดหมายจากครูเล็กและได้ปะติดปะต่อเรื่องราวว่า เด็กน้อยมานั่งรอจดหมายขณะที่รุ่นพี่ในห้องสมุดถอนต้นฟิงค์มอส ฟลอกซ์ ทั้ง เพราะคิดว่าครูใหญ่ไม่รักษาสัญญาที่จะส่งจดหมายมาหา เนื่องด้วยคนอื่น ๆ ก่อนหน้านั้นได้กันแล้ว

“พี่ ๆ ห้องดอกหญ้ายังไม่ได้รับจดหมายเลยสักฉบับ ก็เลยบอกว่าครูเล็กไม่รักษาสัญญา ก็เลยถอนต้นไม้พวกนั้น หนูก็อยากถอนเหมือนกัน แต่หนูก็อดทนดูเฉย ๆ แล้วพวกพี่ ๆ ก็ถูกครูใหญ่จับได้ ตอนนี้งำลังถูกดูอยู่ค่ะ”

(ร้านขายเวลา : 97)

ครูเล็กหรือดอกหญ้าอิสระได้ให้เด็ก ๆ ปลูกต้นไม้ประจำตัว และจำหน่ายของถึงต้นไม้แต่ละต้นที่แทนตัวเด็ก ๆ พร้อมแนบดอกไม้แห้งนั้น ๆ ในซองจดหมายด้วย เห็นจากที่ดอกไม้ที่แนบอยู่ในซองที่ห้าคือดอกมาซัสที่จำหน่ายของถึงมาซัส เด็กที่มารอก็น่าจะเป็นมาซัส ส่วนคนที่อยู่ในลำดับการส่งจดหมายหลัง ๆ คือฟิงค์มอส ฟลอกซ์ที่ถอนต้นไม้ถอนทิ้งเพราะอดทนรอจดหมายไม่ไหวนั่นเอง ซึ่งครูเล็กหรือดอกหญ้าอิสระที่ถูกพูดถึงนั้น อาจกล่าวได้ว่าเสียชีวิตไปแล้วหลังจากการติดต่อกับร้านขายเวลา

“แล้วตอนนี้ครูเล็กอยู่ไหนหรือจะ”

เด็กน้อยไม่ได้พูดคำตอบ เพียงใช้นิ้วชี้ด้านขวาชี้ขึ้นไปบนท้องฟ้า
 อนาคตใจแทบทรุด รู้สึกสติพร่าม่นกะทันหัน รวากับก้อนเมฆที่
 กำลังเคลื่อนผ่านไปตกพรวดลงสู่พื้นดิน รู้สึกกระหายน้ำจนภายใน
 ปากเหนียวเหนิบ ปากแห้งผากจนกลืนไม่ได้แม้แต่ก่อนน้ำลายเหนียว

(ร้านขายเวลา : 97)

ดอกหญ้าอิสระไม่ได้คิดถึงเวลาในความหมายที่ว่า พยายามหยุดให้เวลา
 ที่แสดงอยู่บนเรือนนาฬิกา นั่นหยุดเดิน แต่ดอกหญ้าอิสระพยายามทิ้งร่องรอยแห่ง
 การเวลาไว้ให้กับเด็ก ๆ ที่ห้องสมุด การที่จดหมายเดินทางสู่เด็ก ๆ เดือนละสองครั้งนั้น
 สามารถยืดเวลาการรับรู้ของเด็ก ๆ เรื่องการหายไปของครูเล็กได้อย่างน้อยก็ในระยะหนึ่ง
 การคิดถึงเวลาของดอกหญ้าอิสระคือการคิดถึงชีวิตของตนให้ยังคงมีอยู่ในการรับรู้
 ของเด็ก ๆ ผ่านการส่งจดหมายในระยะเวลาที่นานพอที่จะให้เด็ก ๆ ได้เติบโตพอ
 จะเรียนรู้การจากลา เป็นการแข่งชีวิตในความทรงจำเอาไว้ ดังที่ดอกหญ้าอิสระได้
 แบนดอกไม้แห้ง ที่ไม่อาจถูกทำลายจากการเวลาได้ เว้นแต่การถูกกระทำจากสิ่งอื่น

หลังจากเหตุการณ์นี้ ด้วยตัวเธอก็สูญเสียพอ และได้รับจดหมายอันเป็น
 แรบบันดาลใจเช่นกัน แม้ก่อนใจก็ได้เสนอทรศนะถึงเวลาและความตายเอาไว้

เวลาคือสิ่งน่าเสียดาย โหดร้าย และน่าเศร้ารีเปล่านะ ชีวิต
 ก็เหมือนกับการทำสงครามกับคนที่อยากใช้เวลาด้วยกัน และคนที่
 ไม่อยากใช้เวลาด้วยกัน ถ้าอย่างนั้นแล้ว ชีวิตคือรูปแบบของความ
 รุนแรง ที่โคศเศร้าเสียใจอย่างหนักให้กับคนที่อยากใช้เวลาด้วยกัน
 ส่วนคนที่ไม่ชอบก็ไม่อยากเจอหน้าแม้แต่วินาทีเดียวแบบนั้นรีเปล่า
 พลังของครูเล็กแข็งแกร่งจนก้าวข้ามเวลาและเลื่อนความตายออกไป
 ได้ ความตายไม่ใช่จุดสิ้นสุด เหมือนกับเวลาที่อนิจใช้ร่วมกับพอกก็ก้าว
 ข้ามความตาย และจะคงอยู่ในใจของอนิจชั่ววินาทีวันตรี

(ร้านขายเวลา : 98)

แม้ก่อนใจเห็นว่าเวลาคือสิ่งน่าเสียดาย โหดร้าย และน่าเศร้า สถานการณ์ที่
 ผ่านไปนั้นมันจะไม่สมบูรณ์แบบ และมนุษย์จะรู้สึกเสียดายเสมอซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเศร้าที่

ไม่อาจทวงคืนมันมาได้เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับสงคราม นอกเหนือจากความหมายของเวลาที่เกี่ยวข้องกับความตายและการถูกพรากเวลาไปนั้น ครูเล็กได้แสดงให้เห็นว่าเวลาสามารถช่วยเติมเต็มความปรารถนาแห่งชีวิตได้ โดยการสร้างตัวตนขณะแม้เธอได้ตายไปแล้วดังที่ก้าวข้ามความตาย ซึ่งเหมือนกับกรณีของพ่อของแพ็กอนใจ ทั้งจดหมายไว้เป็นร่องรอยของเวลา อันทำให้แพ็กอนใจเข้าใจว่ากำลังใช้เวลาร่วมกับพ่อที่ตายไป คือการมีตัวตนอยู่แม้ตายไปผ่านเงื่อนไขของเวลา

3. เวลาช่วยเยียวยา และปลดปล่อยความทุกข์เศร้า

หลังจากที่แพ็กอนใจเปิดร้านขายเวลา ได้มีภารกิจหนึ่งที่มีเหตุการณ์เกี่ยวกับตัวละครคุณปู่ที่ต้องการแก้ไขปัญหาในอดีต ที่เคยทำผิดพลาดโดยไม่ได้ตั้งใจกับหลานชายของตน คุณปู่เป็นทุกข์มาอย่างยาวนานจากอดีตที่ผิดพลาดอันที่ส่งผลให้ปัจจุบันเต็มไปด้วยความทุกข์ ตัวละครคังโท เป็นตัวละครที่ติดต่อกับร้านขายเวลาเพื่อเสนอภารกิจให้แพ็กอนใจไปรับประทานอาหารกับปู่ของเขาที่ไม่ได้พบเจอกันมายาวนาน

สิ่งที่คังโทขอร้องให้ช่วยคือการกินอาหารกลางวันกับคุณปู่ที่ภัตตาคารโฮชูกริลล์อย่างเอร็ดอร่อย ย้ำว่าต้องกินอย่างเอร็ดอร่อยเท่านั้น ข้าวมื้อนี้สิ่งที่กินด้วยปากและมือ เงื่อนไขที่ตั้งไว้คือการกินด้วยหู ตา และใจด้วย และต้องกินให้อร่อยเท่านั้น เลยช่วยบอกเคล็ดลับมาว่า หากเรียกเข่าว่าคังโทจะใกล้ชิดกับคุณปู่ได้ทันที ที่เหลือคือให้ปั่นเรื่องเขาเอง

(ร้านขายเวลา : 49)

ชื่อคังโท เป็นชื่อเก่าในสมัยเด็กของตัวละครที่มาติดต่อเสนอภารกิจ คือ คินซ็อก ชื่อคังโทเป็นชื่อนัยสำคัญเกี่ยวกับความผูกพันของเขากับปู่ในอดีต ที่ยังไม่เกิดเหตุการณ์ที่ผิดพลาดขึ้น คุณปู่มีความทรงจำที่สวยงามกับคังโทมากกว่าคินซ็อก

ฉันชอบซื้อคังโทมาก แต่เจ้าคังโทเกลียดชื่อนี้มาก สมัยเด็กไปโรงเรียนแล้วโดนเพื่อนล้อกลับมาว่าซื้อคังทง เลยร้องห่มร้องไห้ขอให้ปู่เปลี่ยนชื่อให้ทันทีเลยนะสิ บอกว่าเวลาได้ยินเพื่อนเรียกตัวเองว่าคังทงทีไร ในหัวได้ยินแต่คำว่า คังทง คังทง ดังก้องไม่หยุด ฮ่า ๆ ๆ พอได้ยินแล้ว ฉันก็ว่าทำจะจริงแบบนั้น ...เจ้าคินซ็อกเป็นเด็กหัวดีอย่างมาก แต่ไม่มีใครเรียกชื่อคังโทอีกแล้วนอกจากฉันคนเดียวนะ

(ร้านขายเวลา : 49)

ชื่อคังโท เป็นชื่อที่คินซ็อก อนุญาตให้ปู่เป็นคนเรียกได้คนเดียว แม้แต่พ่อแม่ก็ไม่เรียกเขาชื่อนี้ ดังนั้น คุณปู่จึงผูกพันกับคังโทในความสัมพันธ์ที่พิเศษกว่า และจดจำภาพในวัยเยาว์ของคินซ็อกได้อีกแบบหนึ่ง และคินซ็อกเองก็จดจำทั้งตัวเองและคุณปู่โดยมีสื่อกลางคือชื่อคังโทได้อีกแบบหนึ่งที่ต่างจากการจดจำของคนอื่นการที่แพ็กอนใจเรียกชื่อคินซ็อกว่าคังโท จึงทำให้เธอเข้าไปร่วมในความสัมพันธ์เฉพาะของคุณปู่และคินซ็อกได้ ทำให้ความเชื่อมโยงที่สำคัญระหว่างหลานกับคุณปู่ มีคนเพิ่มเข้ามาอีกคนหนึ่งคือแพ็กอนใจที่เข้ามาผูกพันผ่านตัวกลางชื่อคังโท

คุณปู่มีปัญหาเกี่ยวกับลูกชายของตนคือพ่อของคินซ็อก โดยคุณปู่ส่งเงินให้ค่าการศึกษา ค่าใช้จ่ายทั้งหมดจนครอบครัวของลูกชายได้ไปลงหลักปักฐานที่ต่างประเทศ ชีวิตครอบครัวกำลังไปได้ดี คุณปู่มีความคิดเป็นอิสระ เริ่มอยากออกเดินทางท่องเที่ยวแต่คุณย่าไม่ยอมไปด้วย คุณปู่จึงเดินทางตามลำพัง วันหนึ่งคุณย่าเสียชีวิต แต่ลูกชายและลูกสะใภ้กลับไม่เหลียวแล ภายหลังคุณปู่จึงยื่นฟ้องศาลโดยมีลูกชายเป็นคู่กรณี เพื่อเรียกร้องเงินค่าเล่าเรียนและเงินช่วยเหลือในการลงหลักปักฐานคินทั้งหมด เป็นเรื่องราวที่ยังคาใจ และสร้างความทุกข์ใจให้กับคุณปู่ ทำให้เขาเฝ้าโทษตัวเองอยู่ตลอด

ต้นเหตุของเรื่องนี้คือฉันเอง ฉันคิดว่าขอแค่พวกเขาเรียนเก่งก็พอ และฉันก็เป็นคนสอนให้พวกเขาออกไปข้างหน้าเพียงอย่างเดียว เมื่อฉันได้ลองคิดทบทวนดู ที่ผ่านมาฉันก็แค่ได้รับผลจากสิ่งที่ฉันทำลงไปเท่านั้นเอง

(ร้านขายเวลา : 91)

คุณปู่กำลังติดกับดักของอดีต เป็นกับดักที่ผ่านการตัดสินใจในสถานการณ์นั้น ในเวลานั้นไปแล้ว แต่คุณปู่ไม่สามารถยอมรับผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ แม้ว่าความจริงคือในตอนนั้นสิ่งที่มนุษย์ตัดสินใจลงไปคือทางเลือกที่ดีที่สุดที่เลือกได้ ขณะนั้น แต่คุณปู่ยังเป็นทุกข์อยู่เสมอเกี่ยวกับสิ่งที่ทำลงไป ทั้งเรื่องของลูกชาย และเรื่องที่คุณปู่ไม่ได้ช่วยในตอนที่คุณย่าเสียชีวิต ภายหลังจึงต้องการที่จะทดแทนปมดังกล่าวผ่านการทวนสู่ความสัมพันธ์กับคืนชีพ หลานชายของตน เพราะคืนชีพเป็นคนที่ต้องรับผลนั้นด้วยแม้ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้คืนชีพเองก็เป็นหนึ่งในคนที่ต้องรับผลกระทบจากร่องรอยของเวลา ซึ่งเป็นกับดักแห่งอดีต

คงเป็นเรื่องน่าอับอายสำหรับเจ้าคังโท และฉันรู้สึกผิดมากที่สุด ทำให้เจ้าคังโทต้องอยู่ในสถานการณ์แบบนี้อย่างไม่ทันตั้งตัว ต่อให้ฉันต้องคอยขอให้เจ้าคังโทยกโทษให้แบบนี้ไปจนวันตาย ก็คงยังไม่สาม

(ร้านขายเวลา : 92)

ปมดังกล่าวที่มีอิทธิพลต่อคุณปู่มากที่สุด คือ การที่ต้องปรับความเข้าใจกับ หลานชายที่อาจเข้าใจผิดว่าเป็นคนไม่ดีที่ฟ้องร้องพ่อของตน และพยายามที่จะรักษาภาพของตนเมื่อครั้งอดีตที่สวยงามไว้ในความทรงจำของหลานชาย ภาวะดังกล่าวของคุณปู่สร้างบาดแผลให้กับปัจจุบันเป็นอย่างมาก จึงพยายามนัดรับประทาน อาหารเที่ยงกับหลานชาย

คืนชีพไม่ได้มารับประทานอาหารกับปู่ทั้งสองครั้งที่ปู่นัด ด้วยเหตุผลบางอย่าง แพ้คอนใจที่รู้เรื่องราวของทั้งสอง และรับรู้ถึงความปวดร้าวของคุณปู่ ขณะเดียวกันคืนชีพในชื่อของคังโทก็ได้ติดต่อกับแพ้คอนใจอยู่เสมอ ในการสนทนาของทั้งคู่หลังจากการรับประทานอาหารของคุณปู่และแพ้คอนใจ เป็นการเปิดเผยถึงมุมมอง เหตุการณ์ต่าง ๆ จากคืนชีพ ว่าตนเองก็พยายามหาคำตอบจากพ่อ แต่ก็ไม่ได้อะไรกลับมา ด้วยความผิดต่อคุณปู่ที่พ่อทำพลาดไปจึงไม่อาจพูดอะไรกับลูกชายได้ ทำได้เพียงกลับไปยังสถานที่ที่ปรารถนาของคุณย่าไว้

พ่อไม่พูดอะไรสักคำ ได้แต่มองลงไปเบื้องล่างของภูเขาอยู่พักใหญ่ จากนั้นจู่ ๆ พ่อก็ลุกขึ้นยืน แล้วคุกเข่าลง ซึ่งเกิดขึ้นอย่างกะทันหันจนผมมองไปหมด

พ่อคุณเช่าอยู่บนก้อนหินแบบนั้นพักใหญ่ราวกับพ่อกำลัง
 คำนับ นั่นคงเป็นวิธีใช้เวลาร่วมกันกับคุณย่า ท้องฟ้าสีคราม สายลม
 และบรรดาดันไม้ที่ยังไม่เปลี่ยนสี คงจะเป็นพยานให้พ่อใช่ไหมครับ

(ร้านขายเวลา : 164)

สุดท้ายผู้เป็นพ่อของคืนซ็อกก็ได้ปลดปล่อยตัวเองออกจากกับดักแห่งอดีต
 ที่เขาเป็นคนเริ่มต้นก่อน จนนทำให้คนในครอบครัวไม่อาจก้าวข้ามร่องรอยอันเลวร้าย
 นั้นได้ การที่เขามายังยอดเขาที่ปรียอริฐของแม่ตนไว้แล้วคุณเช่าคำนับเป็นเวลานาน
 เป็นการชำระจิตใจและคลี่คลายปมดั่งกล่าวที่ยังติดค้างอยู่ในใจออกไป ขณะที่
 ภายหลังคืนซ็อกก็เริ่มจะมีคลายความอึดอัดระหว่างพ่อและคุณปู่ลงไป

ในวันอาทิตย์ของเดือนหน้า ครั้งนี้ผมจะไปพบคุณปู่เองครับ
 เพราะว่าตอนนี้ไม่มีช่วงเวลาที่ผมรู้สึกอึดอัด หรืออยากหลีกเลี่ยง
 อีกแล้วครับแต่คุณปู่ละสิ คงเสียใจมากที่ไม่ได้เจอคุณโครนอส

(ร้านขายเวลา : 165)

การที่พ่อของเขาได้คลายปมในอดีต ก้าวข้ามกับดักแห่งอดีตไป ทำให้คืน
 ซ็อกเองก็มีภาวะทางจิตใจที่ดีขึ้น เขาสามารถไปพบปู่ได้อย่างสบายใจ เนื่องจาก
 ปมปัญหานั้นได้คลี่คลายลงไปแล้ว และแพ็กอนใจก็ได้รับข่าวในภายหลังว่าคุณปู่
 ได้ถอนฟ้องทั้งหมด

ทั้งคุณปู่ และคุณพ่อ ได้สร้างบาดแผลเอาไว้ในช่วงเวลาหนึ่ง กลายเป็นร่องรอย
 ของเวลาที่ดำเนินมาตั้งแต่บัดนั้น และได้ส่งผลไปถึงคืนซ็อก คนที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้อง
 ด้วย ครอบครัวมีปัญหาคนที่คนเป็นหลานไม่อาจแก้ไขอะไรได้ จนได้ติดต่อร้านขาย
 เวลา และคืนซ็อกได้รับฟังเหตุผลของคุณปู่ แล้วพยายามคลี่คลายปมของคุณพ่อที่
 ยังคาใจในเหตุการณ์ครั้งนั้น แม้เวลาจะผ่านไปแล้วแต่ก็ยังคงมีบาดแผลตกค้างอยู่
 กับครอบครัว คุณพ่อได้ใช้เวลาร่วมกับคุณย่าเพื่อคลี่คลายปมในใจ คืนซ็อกก็เดินทาง
 ไปพบคุณปู่ในฐานะของคังโท หลานในวัยเด็กที่ทั้งคู่ต่างจดจำกันและกันในช่วงเวลา
 ที่ดี จนนภายหลังครอบครัวนี้ก็ก้าวข้ามกับดักแห่งอดีตไปในที่สุด จะเห็นว่าเวลาช่วย
 ปลดปล่อยความทุกข์เศร้าจากกับดักแห่งอดีตที่ต่างคนต่างเลือกตัดสินใจในบริบทของ
 สถานการณ์ และช่วงเวลาหนึ่ง เมื่อเกิดความผิดพลาดขณะที่เวลาดำเนินไปก็ยังคงติด

ค้างอยู่กับช่วงนั้นไม่อาจสลัดได้พ้น ต้องทำความเข้าใจว่ามนุษย์ได้เลือกสิ่งที่ดีที่สุดเท่าที่ทำได้ในบริบทนั้น ๆ แล้ว การที่ไม่สนใจปัจจุบันเพราะถูกตรึงอยู่กับอดีตทำให้ครอบครัวนี้เกิดปัญหา เมื่อผ่านพ้นกับดักแห่งอดีต จึงเหลือแต่ปัจจุบันอันสวยงามที่สุด ดังที่พ่อของแพ็กสนใจเคยกล่าวไว้ในจดหมาย แพ็กสนใจมีความสุขมากที่ร้านขายเวลาได้ช่วยเหลือให้ครอบครัวนี้ผ่านพ้นช่วงเวลาเลวร้ายมาได้

บทสรุป

การศึกษาการสร้างความหมายของเวลาในวรรณกรรมเรื่องร้านขายเวลาพบว่าวรรณกรรมมีการสร้างความหมายของโดยเน้นไปที่เวลาทางสังคม โดยเฉพาะในประเด็นร่องรอยของการเวลาที่เป็นความทรงจำที่เลวร้าย วรรณกรรมมีการสร้างความหมายของเวลาโดยรวมก่อน ไล่ตั้งแต่ภาพรวมในเรื่องแนวคิดเรื่อง โดยประเด็นเวลาทางสังคมถูกเน้นไปที่ ประเด็นเวลาผูกติดกับความทรงจำ และเวลาผูกติดกับแบบแผนชีวิต รวมถึงตอนท้ายของวรรณกรรมมีการเสนอผลกระทบของเวลาทางสังคม วรรณกรรมแสดงให้เห็นว่าเวลาทางสังคมนั้นสร้างตัวตนมนุษย์ขึ้นมาในความหมายเชิงสังคม เวลาดังกล่าวซ่อนทับอยู่ในตัวมนุษย์ ขณะที่เวลาในหน้าปัดนาฬิกาหมุนไป แต่เวลาทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อเรานั้นทับตัวอยู่ในเรา มนุษย์เติบโตจากเวลาทางสังคม ดำเนินอยู่ในเวลาทางสังคม และกำลังก้าวสู่เวลาทางสังคมใหม่ ๆ อยู่เสมอ กล่าวได้ว่าเวลาทางสังคมกับมนุษย์นั้นแยกจากกันไม่ได้ แนวคิดเรื่องเวลาทางสังคมดังกล่าว ผู้ศึกษาพบว่าเป็นการสร้างความหมายของเวลาให้กับผู้อ่านเพื่อนำไปสู่การเสนอแนวคิดเรื่องเวลา โดยเฉพาะเวลาทางสังคมในวรรณกรรม

ประเด็นการศึกษาคุณค่าและความสำคัญของเวลา เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเวลาทางสังคมทั้งสิ้นดังที่ถูกเน้นย้ำในวรรณกรรม ผู้ศึกษาพบว่าตัวละครพ่อของแพ็กสนใจ นั้นเป็นผู้ส่งอุดมคติสู่อานาคต พ่อเป็นตัวละครที่เสียชีวิตไปแล้ว ผากไว้เพียงจดหมายสั่งลาให้กับภรรยาและลูกสาวคือแพ็กสนใจ จดหมายดังกล่าวเต็มไปด้วยตัวตนและความคิดเชิงอุดมคติของพ่อที่ต้องการแสดงให้ลูกสาวเห็นเพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งจะแพ็กสนใจจะนำไปแบบอย่างในชีวิตต่อไป การกระทำของพ่อเป็นการสานรอยต่อความทรงจำในสายตระกูล และสุดท้ายก็เป็นแรงบันดาลใจให้แพ็กสนใจเลือกเปิดร้านขายเวลา นับเป็นความสำเร็จของพ่อทางหนึ่งเช่นกัน ตัวละครดอก

หญ้าอิสระมีความปรารถนาอย่างยิ่งยวดที่จะจุดริ้วเวลา ตัวละครได้เสียชีวิตไปแล้ว แต่พยายามสร้างตัวตนในการรับรู้ของเด็ก ๆ ในห้องสมุดที่ตนเคยสอนว่าตนยังอยู่ ด้วยการฝากส่งจดหมายเดือนละสองฉบับให้เด็ก ๆ ทีละคน เป็นผลสำเร็จที่เด็ก ๆ ในห้องสมุดยังคงเชื่อว่าดอกหญ้าอิสระหรือครูเล็กนั้นยังอยู่กับพวกเขาในความทรงจำ อันหล่อเลี้ยงจิตใจของเด็ก ๆ ได้ในระยະหนึ่งก่อนจดหมายจะหมดไป ดอกหญ้าอิสระ ทำให้เห็นว่าเวลาช่วยเติมเต็มความปรารถนาแห่งชีวิต และสุดท้ายตัวละครคุณปู่ คุณพ่อ และลูกชายคือคีนซ็อกที่ยังติดกับดักแห่งอดีตที่จุดริ้วไม่ให้ทั้งสามได้อยู่พร้อมหน้าดังเก่า ตัวละครคุณปู่และคุณพ่อล้วนรู้สึกผิดกับการตัดสินใจในอดีต กลายเป็นกับดักแห่งอดีตที่ผูกติดอยู่กับพวกเขา และนำความท่างเหินมาสู่ครอบครัว จนคีนซ็อกต้องรับผลนั้นด้วย ภายหลังที่คีนซ็อกได้รับรู้มุมมองของคุณปู่จากการช่วยเหลือของ ร้ายขายเวลา เขาก็ได้คลี่คลายปมบาดแผลของคุณพ่อและได้มาพบกับคุณปู่จนปัญหา ทั้งหมดคลี่คลาย ทั้งสามคนไม่ติดอยู่กับความผิดพลาดในอดีตที่ไม่สามารถเอามุม มมองของปัจจุบันไปตัดสินได้ และได้ก้าวข้ามกับดักแห่งอดีตที่เคยตัดสินใจผิดพลาดไป สู่วิถีครอบครัวที่เป็นสุข เรื่องราวของครอบครัวคีนซ็อกทำให้เห็นว่าเวลาช่วยเยียวยา และปลดปล่อยความทุกข์เศร้า

ผู้ศึกษาพบข้อสังเกตว่า วรรณกรรมพยายามสร้างความหมายของเวลาว่า เวลาทางสังคมที่เป็นความทรงจำนั้นผูกติดอยู่กับอารมณ์ความรู้สึกที่ผูกพันอยู่กับ สถานการณ์ในบริบทหนึ่ง ๆ เวลาดังกล่าวมีความเลื่อนไหลและมนุษย์สามารถ ออกแบบวิธีการเพื่อจัดการกับความทรงจำได้ ผ่านกลวิธีต่าง ๆ ที่ตัวละครเสนอให้เห็น ทั้งจดหมายของพ่อแพ้กอนใจในประเด็นการสานรอยต่อความทรงจำในสายตระกูล การสร้างตัวตนในอนาคตเพื่อคนสำคัญเพื่อเติมเต็มความปรารถนาแห่งชีวิต และการจัดการกับความทรงจำที่เลวร้ายในผ่านเวลาที่ช่วยเยียวยาและปลดปล่อยความทุกข์ เศร้า เรื่องราวในวรรณกรรมล้วนทำให้เห็นว่ามนุษย์นั้นผูกติดอยู่กับความทรงจำ และสามารถจัดการกับความทรงจำได้เท่าที่มนุษย์พยายามจะทำความเข้าใจ

เห็นได้ว่าในวรรณกรรมเรื่องร้านขายเวลา ที่มุ่งเน้นการจัดการกับความทรงจำ แม้จะเป็นความทรงจำที่ดีหรือร้ายอย่างไรก็ตามหากมนุษย์ทำความเข้าใจเวลา ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ออกแบบชีวิตให้สอดคล้องและอยู่ในมุมมองที่ถูกต้อง ก็จะสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุข และนำไปสู่การมีช่วงเวลาที่ดีได้ วรรณกรรมสร้าง

ความหมายของเวลาเพื่อแสดงให้เห็นว่า ในสังคมสมัยใหม่เวลาคือความเคลื่อนไหว โดยเฉพาะประเด็นความทรงจำ วรรณกรรมแสดงให้เห็นว่าตัวละครต่าง ๆ จัดการกับปัญหาของความทรงจำอย่างไร ดังนั้นในสังคมสมัยใหม่ ที่มีบริบทของการรับรู้มากมายหลายช่องทาง การดำเนินชีวิตที่รวดเร็ว แต่กลับมีความสับสนอลหม่าน ควรมีการทำความเข้าใจเรื่องความหมายของเวลา เพื่อจะได้เห็นแนวทางในการบริหารเวลาชีวิตของตน

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2557). **ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยพร วิชาวุธ. (2520). **ความจำมนุษย์**. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- ฐิตินันท์ บุญภาพ คอมม่อน. (2556). **บทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทางสังคมและอัตลักษณ์ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร** (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มุฮัมมัด เหมลิมกุล. (2561). “คุณค่าของเวลาในอิสลาม”, **วารสารอัล-นूर**. 13(25), 223 - 237.
- ศรัญญ์ภัทร์ บุญชก. (2563). “พื้นที่และเวลาใน ลิลิตนิทราชาคริต : ลักษณะและความสำคัญ”, **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร**. 40(4). 100 - 119.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2562). **ทฤษฎีและวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศยาม.
- Kim Seonyoung. (2564). **ร้านขายเวลา** (สุมาลี สุนจันท์, ผู้แปลและเรียบเรียง). กรุงเทพฯ: piccolo.
- Stefan Klein. (2553). **เรื่องลับ ๆ ของเวลา** (มธุรพจน์ บุตรไวยวุฒิ, ผู้แปลและเรียบเรียง). กรุงเทพฯ: GM BOOKS.
- Stephan Rechtshaffen. (2542). **เวลาคือพลัง** (ศิขริน, ผู้แปลและเรียบเรียง). กรุงเทพฯ: เรือนบุญ.